

Розвиток фінансово-облікової діяльності підприємств
ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ІТ-СФЕРИ ТА СФЕРИ
ЦИФРОВИХ КОМУНІКАЦІЙ В УКРАЇНІ

Ратушна О.П., к.е.н.

Уманський національний університет садівництва

Оподаткування властиве будь-якій державній системі в будь-який період суспільних відносин. У міру розвитку економічної думки та появи нових видів діяльності змінювався напрям оподаткування. Глобальні зміни, що відбулися в останні десятиліття, перенесли частину соціального життя в цифровий світ. Зростає різноманітність діяльності, пов'язаної з цифровізацією, кожна з яких має певний економічний ефект. Оподаткування операцій такої діяльності стає актуальним і потребує наукових досліджень щодо об'єктів, суб'єктів, термінів та визначень законодавчих положень.

Незважаючи на наукові дослідження феномену цифрової економіки та наукове обґрунтування необхідності та можливості оподаткування в цій сфері, законодавче регулювання оподаткування залишається найбільш дискусійним та невирішеним аспектом. Українська податкова система не лише цифровізована у сфері адміністрування податків, а й реформована в частині оподаткування суб'єктів господарювання, які працюють у сфері ІТ.

Оподаткування діяльності резидентів Дія Сіті здійснюється за такими основними напрямками: як платника податків і зборів так і податкового агента для спеціалістів Дія Сіті.

Резиденти Дія Сіті відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» від 14.12.2021 р. № 1946-ІХ можуть обирати один з двох варіантів оподаткування своєї діяльності: загальна система оподаткування або обрати статус платника податку на особливих умовах, причому резидент Дія Сіті може змінювати систему оподаткування в ході своєї діяльності. Для набуття статусу платника податку на особливих умовах, резидент Дія Сіті

повинен подати заяву в електронній формі. В разі, якщо така заява не буде подана до такого платника буде застосовуватись загальна система оподаткування.

Перебуваючи на загальній системі оподаткування резиденти Дія Сіті визначають і сплачують податок на прибуток відповідно до норм розділу III Податкового кодексу України (ПКУ). Особливості оподаткування резидентів Дія Сіті платників податку на особливих умовах регулюється п. 9¹ статті 141 ПКУ.

Єдиний соціальний внесок нараховується і сплачується резидентом Дія Сіті у розмірі мінімального страхового внеску (22 % від мінімальної заробітної плати) на суму нарахованої кожній застрахованій особі заробітної плати та на суму винагороди фізичним особам за виконання робіт (надання послуг) за гіг – контрактами.

Перевагою трудових відносин з резидентами Дія Сіті є пільгова ставка податку на доходи фізичних осіб для спеціалістів Дія Сіті (особи, які перебувають з резидентами Дія Сіті в трудових відносинах або гіг-спеціалісти). При цьому пільгова ставка не залежить від системи оподаткування резидента Дія Сіті.

Наступним важливим законом є так званий «податок на Google». Закон України Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо скасування оподаткування доходів, отриманих нерезидентами у вигляді виплати за виробництво та/або розповсюдження реклами, та удосконалення порядку оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання нерезидентами електронних послуг фізичним особам від 03.06.2021 № 1525-IX вніс зміни до ПКУ в частині оподаткування ПДВ електронних послуг, наданих нерезидентами на території України.

Для подальшого законодавчого врегулювання оподаткування діяльності в сфері цифрового середовища законодавці ініціювали два проекти: Проект Закону України «Про внесення змін до ПКУ та деяких інших Законів України щодо оподаткування операцій з криптовалютами» № 2461 від 15.11.2019 р. та Проект

Закону України Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами від 13.03.2022 р. № 7150. Неприйняття останнього закону не дозволяє набрати чинності прийнятому Закону України «Про віртуальні активи» від 17.02.2022 р. № 2074-IX (розділ VI Прикінцеві та перехідні положення), що певним чином гальмує можливості діяльності суб'єктів господарювання з віртуальними активами. Проте це не звільняє учасників від оподаткування доходів від операцій з віртуальними активами зараз. Наразі такий дохід декларується і оподатковується за загальними правилами ПКУ та індивідуальних податкових консультацій (ІПК).

Отже. Наразі законодавчо закріплені особливі умови оподаткування резидентів Дія Сіті в частині оподаткування податком на прибуток та оподаткування податком з доходів фізичних осіб спеціалістів резидентів Дія Сіті. Крім того врегульовано питання щодо оподаткування податком на додану вартість операцій з надання електронних послуг нерезидентами на території України.

Невирішеним на законодавчому рівні залишається питання оподаткування операцій з віртуальними активами. Неприйняття Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами» гальмує не лише процес оподаткування таких операцій, а й введення в дію прийнятого Закону України «Про віртуальні активи». На даний час оподаткування операцій з віртуальними активами здійснюється відповідно до діючих норм ПКУ.